

УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗПОДІЛУ КОМПЕТЕНЦІЙ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Гончарук Н. Т., Самойлов А. П.

ВСТУП

Розвиток України як правової, демократичної, сервісної та цифрової держави, обрання нею євроінтеграційного курсу зумовлює необхідність продовження процесів модернізації публічного управління як в умовах воєнного стану, так і в умовах повоєнного відновлення.

Вважаємо, що модернізація публічного управління є важливим чинником здійснення процесів радикального оновлення та відродження українського суспільства. Вона передбачає створення ефективної системи публічного управління, яка б надавала якісні публічні послуги громадянам на рівні, що відповідає європейським стандартам, забезпечила становлення України як правової європейської держави з високим рівнем життя громадян, соціальної стабільності та демократії. Водночас, модернізація публічного управління є системним і комплексним процесом перетворень та трансформацій у сфері публічного управління, який забезпечує його перехід від стабільного до безперервно змінного, динамічного сучасного стану, здійснюється в напрямі його оновлення, передбачає реформування організаційно-правових, інституційних, соціально-політичних, економічних та інших аспектів публічного управління¹.

Модернізація публічного управління має забезпечити підвищення ефективності та результативності діяльності органів місцевого самоврядування та органів державної влади, сприяти інноватизації їх функцій та чіткому розмежуванню їх компетенцій.

Основи розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні були визначені прийнятою у червні 1996 року Конституцією України, а також законами й іншими нормативно-правовими актами, ухваленими наприкінці 90-х років минулого століття. Однак, впродовж багатьох років незалежності України спостерігалися нечітке розмежування компетенцій між

¹ Гончарук, Н., Чередниченко, А. Модернізація публічного управління в Україні в умовах війни та в поствоєнний період у контексті європейських цінностей. Аспекти публічного управління. 2022. 10 (6). С. 48. URL: <https://doi.org/10.15421/152243>.

органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, неефективність їх взаємодії у вирішенні питань соціально-економічного та культурного розвитку територій. Розподіл компетенцій між виконавчою та представницькою гілками влади як на базовому, так і на регіональному рівнях, залишався невирішеною проблемою, що вимагало здійснення процесів децентралізації, реформування державного управління та місцевого самоврядування.

Модернізація інститутів публічної влади, передача на основі принципу субсидіарності значної частини повноважень на рівень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, яка відбулася у процесі здійснення реформи децентралізації, забезпечила в умовах воєнного стану дієвість системи публічного управління, стійкість і спроможність органів публічної влади працювати в нестандартних ситуаціях, вирішувати нагальні питання функціонування держави та розробляти вектори її подальшого розвитку.

У процесі модернізації інститутів публічної влади в Україні та децентралізаційної реформи розширились повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування, збільшилась фінансова спроможність новоутворених територіальних громад вирішувати питання місцевого значення. Водночас, органи виконавчої влади були значною мірою позбавлені виконання невластивих їм функцій, зменшилася кількість органів виконавчої влади та видатки коштів із державного бюджету на їх утримання.

Передача повноважень органам місцевого самоврядування щодо надання публічних, в тому числі адміністративних, послуг наблизила ці послуги до пересічних громадян, підвищила їх клієнторієнтованість. В умовах повоєнного відновлення цифрові технології та електронне урядування також мають стати важливими компонентами сучасного адміністративного середовища, які забезпечать надання органами публічної влади на всіх рівнях доступних, своєчасних та якісних адміністративних послуг.

Разом з тим, сьогодні, в умовах воєнного стану, залишається низка проблем, які потребують невідкладного вирішення для подальшого вдосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні.

1. Розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в умовах воєнного стану

Розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади відбувався впродовж усіх років незалежності України, але активізувався цей процес після схвалення Урядом у квітні 2014 року

Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні². Зазначена Концепція була спрямована на здійснення процесів децентралізації влади в країні і суттєве розширення повноважень територіальних громад, передбачала передачу частини функцій та повноважень від вищих рівнів управління нижчим (від центральних органів виконавчої влади до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування).

До початку широкомасштабного вторгнення рф компетенції органів місцевого самоврядування та органів державної влади були визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», іншими нормативно-правовими актами. У процесі децентралізації до цих законів вносилися відповідні зміни. Внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України стало основою бюджетної децентралізації та дозволило органам місцевого самоврядування забезпечити власні повноваження та розширити делеговані повноваження разом з повноваженнями щодо надання адміністративних послуг. Слід зазначити, що під час реформи децентралізації удосконалення діяльності органів публічної влади було спрямовано на передачу повноважень від органів державної влади до органів місцевого самоврядування. В основу було покладено принцип субсидіарності: всі проблеми, які можуть ефективно вирішуватися на місцях, повинні перебувати в компетенції органів місцевого самоврядування як найбільш близьких до населення.

Реформа децентралізації проводилася на регіональному, субрегіональному та місцевому рівнях. У жовтні 2020 року відбулися місцеві вибори на новій адміністративно-територіальній основі. Згодом, у лютому-березні 2022 року, на початку широкомасштабного вторгнення рф, наслідки децентралізації відіграли велике позитивне значення. По-перше, на субрегіональному рівні в Україні, зменшилася кількість районів, що з початком війни забезпечило максимальну комунікацію на дистанції область – район – громада. По друге, весь тягар перших місяців війни, а саме: організація територіальної оборони, матеріальне забезпечення Збройних Сил України, чия чисельність збільшилася у декілька разів, допомога внутрішньо переміщеним особам, збір та розповсюдження гуманітарної допомоги, релокація бізнесу з тимчасово окупованих районів, все це було покладено «на плечі» оновленого місцевого самоврядування, створеного за півтора роки до початку широкомасштабного вторгнення рф.

² Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

Деякі дослідники, як то Ю. Б. Ключковський, наголошують, що «місцеве самоврядування увійшло у період дії правового режиму воєнного стану з незавершеним процесом реформи децентралізації»³. Погоджуючись з думкою даного автора, вважаємо, однак, що реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні було проведено дуже вчасно і, не дивлячись на незавершеність цього процесу, у підсумку відіграло значну роль в організації національного спротиву. Впевненість у фінансовій самостійності та адміністративна свобода дозволили органам місцевого самоврядування в складних умовах приймати нестандартні, ефективні й відповідальні рішення, спрямовані на покращення якості життя населення кожної територіальної громади.

На наш погляд, реформа децентралізації сприяла більш чіткому розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади, однак з початком Антитерористичної операції в Україні та створенням після прийняття Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» від 3 лютого 2015 року № 141-VIII⁴ нового інституту публічної влади – військово-цивільних адміністрацій виникла низка нових проблем в частині розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та військово-цивільними адміністраціями. Цей закон визначив організацію, повноваження і порядок діяльності військово-цивільних адміністрацій, що утворювалися як тимчасовий вимушений захід з елементами військової організації управління для забезпечення безпеки та нормалізації життєдіяльності населення в районі відсічі збройної агресії РФ, зокрема в районі проведення антитерористичної операції і не мав на меті зміни та/або скасування конституційно закріпленого права територіальних громад на місцеве самоврядування.

У цьому ж році вступив у дію Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII⁵, який визначив, зокрема, не лише зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення та скасування, а й правові засади діяльності та повноваження

³ Ключковський Ю. Б. Місцеве самоврядування в Україні під час і після війни: між децентралізацією та відновленням. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2024 року, м. Львів). С. 36. Електронний ресурс. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/94da0780-f82a-498a-ac4c-dfa11fa2a5f3/content>.

⁴ Про військово-цивільні адміністрації. Закон України від 3 лютого 2015 року № 141-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.

⁵ Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану. Статтею 10 Закону передбачено, що у зв'язку з утворенням військових адміністрацій населених пунктів повноваження військово-цивільних адміністрацій цих населених пунктів припиняються з дня початку здійснення відповідною військовою адміністрацією своїх повноважень, а також, що начальник військової адміністрації, крім повноважень, віднесених до його компетенції цим Законом, здійснює повноваження сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного, міського голови⁶.

У лютому 2024 року, коли розпочалася повномасштабна збройна агресія рф проти України, відповідно до Указу Президента України «Про утворення військових адміністрацій» від 24 лютого 2024 року № 68/2022 на виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку на всій території України було утворено 25 обласних військових адміністрацій. Обласні, Київська міська державні адміністрації набули статусу відповідних військових адміністрацій, а голови цих державних адміністрацій – посади начальників військових адміністрацій⁷. На базі існуючих районних державних адміністрацій також було створено відповідні районні військові адміністрації, а їх голови набули статусу начальників таких військових адміністрацій. Отже, фактично вже існуючі органи державної влади отримали нові повноваження, набули іншого статусу. Повноваження військових адміністрацій прописані у статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»⁸.

Слід зазначити, що відповідно до ч. 2 статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації населених пунктів отримали 47 повноважень місцевих рад та здійснюють делеговані повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законами України.

⁶ Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

⁷ Про утворення військових адміністрацій. Указ президента України від 24 лютого 2024 року № 68/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405>.

⁸ Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

Таких делегованих повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законами України, як зазначає дослідниця Н. М. Пархоменко, є понад 200⁹.

Начальник військової адміністрації здійснював всі повноваження одноосібно. Однак уже через декілька місяців після введення дії правового режиму воєнного стану з'ясувалося, що Закон недостатньо враховує реалії, з якими стикнулися органи публічної влади після початку повномасштабної агресії. Враховуючи це, був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» від 12 травня 2022 року № 2259-IX¹⁰, відповідно до якого були значно розширені повноваження органів місцевого самоврядування та сільських, селищних, міських голів, внесені зміни до статті 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», зокрема частину 3 зазначеної статті доповнено положеннями, які передбачають створення військових адміністрацій «в межах територій територіальних громад, у яких сільські, селищні, міські ради та/або їхні виконавчі органи, та/або сільські, селищні, міські голови не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження, а також в інших випадках, передбачених цим Законом». Начальником військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів), відповідно до цього закону, може бути призначений відповідний сільський, селищний, міський голова. Також було визначено, що військові адміністрації здійснюють свої повноваження протягом дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування¹¹. За даними Моніторингу реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025 року в Україні утворено в територіальних громадах 196 військових адміністрацій¹².

⁹ Пархоменко Н. М. Місцеве самоврядування та військова адміністрація в умовах воєнного стану. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Львів) / [за наук. ред. проф. О. В. Батанова, доц. Р. Б. Бедрія]. – Київ ; Львів ; Шецин: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. С. 87. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pd.

¹⁰ Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12 травня 2022 року № 2259-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>.

¹¹ Там же.

¹² Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025. URL: <https://mindev.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/monitoring-iv-kvartal-2024-roku-1.pdf>.

Зазначимо, що на відміну від органів місцевого самоврядування прийняття рішень у військових адміністраціях приймається одноосібно, без обговорення або дискусій. Також відсутня колегіальність у прийнятті рішень і можливість дотримання балансу інтересів з урахуванням місцевих особливостей та традицій. Окрім того, військово-цивільні адміністрації мають право здійснювати всі правочини, в т. ч. і щодо відчуження майна, дії пов'язані з утворенням, реорганізацією та ліквідацією підприємств. Також під час воєнного стану майно громади може бути вилучене примусово, особливо у районах бойових дій та прифронтових територіях, у т. ч. і за усним розпорядженням голови обласної, районної військово-цивільних адміністрацій чи військовим командуванням.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»¹³, органи державної влади та органи місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження в умовах воєнного стану винятково на підставі, в межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією України та законами України. Також у ст. 9 цього закону йдеться про відповідальність очільників місцевого самоврядування, їх повноваження у організаційній та господарській діяльності. Нова редакція статті 10 вказує на неприпустимість припинення повноважень органів державної влади, інших державних органів в умовах воєнного стану.

У ст. 14 Закону України «Про основи національного спротиву» від 16 липня 2021¹⁴ року зазначено про розширення делегованих повноважень органів місцевого самоврядування у галузі оборонної роботи. На підставі цього у 2022 році були внесені відповідні зміни до ст. 36 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»¹⁵ відносно розширення повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо організації та забезпечення цивільного захисту. Отже, органи місцевого самоврядування, які за розпорядженням Президента України у період воєнного стану стали військовими адміністраціями, відіграють значну роль щодо вирішення питань безпеки та оборони відповідних територіальних громад і наділені для цього відповідними повноваженнями. Ці повноваження визначені у частині 2 ст. 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»,

¹³ Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

¹⁴ Про основи національного спротиву. Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.

¹⁵ Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

а саме: «запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану; забезпечення ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів; залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності до участі в комплексному соціально-економічному розвитку сіл, селищ, міст; складання та затвердження місцевого бюджету; встановлення ставок місцевих податків і зборів та прийняття рішень щодо надання відповідно до законодавства пільг зі сплати місцевих податків і зборів; встановлення тарифів на побутові, комунальні, транспортні та інші послуги; затвердження маршрутів і графіків руху місцевого пасажирського транспорту незалежно від форми власності; управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту; забезпечення соціально-культурних закладів, які перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, а також населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями; вирішення питань водопостачання, відведення та очищення стічних вод; вирішення питань про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку із похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; забезпечення організації призову громадян на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та альтернативну (невійськову) службу, направлення для проходження базової військової служби, підготовки молоді до військової служби; сприяння організації навчальних (перевірочних) та спеціальних військових зборів; забезпечення доведення до підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також населення наказу військового комісара про оголошення мобілізації чи виклик військовозобов'язаних та резервістів до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки; організації та участі у здійсненні заходів, пов'язаних із мобілізаційною підготовкою та цивільним захистом; здійснення заходів щодо створення належних умов для функціонування пунктів пропуску через державний кордон України та сприяння Державній прикордонній службі України у підтриманні відповідного режиму на державному кордоні; встановлення посиленої охорони важливих об'єктів національної економіки та об'єктів, які забезпечують життєдіяльність населення; сприяння діяльності суду, органів прокуратури, юстиції, служби безпеки, органів Національної поліції, адвокатури і Державної кримінально-виконавчої служби України; забезпечення в умовах воєнного стану реалізації

державних гарантій, визначених законами України» та інші повноваження¹⁶.

Отже, в умовах правового режиму воєнного стану військово-цивільні, військові адміністрації та органи місцевого самоврядування продовжують виконання покладених на них повноважень. Важливим повноваженням і обов'язком органів публічної влади в умовах воєнного стану залишається надання громадянам якісних і доступних адміністративних послуг. Як було зазначено раніше, в результаті здійснення в Україні реформи децентралізації значна частина повноважень була передана від органів державної влади до органів місцевого самоврядування. В основу був покладений принцип субсидіарності, відповідно до якого всі проблеми, які можуть ефективно вирішуватися на місцях, повинні перебувати у компетенції органів місцевого самоврядування. Повноваження щодо надання публічних послуг також було передано територіальним громадам. Для виконання цих повноважень були задіяні вже існуючі Центри надання адміністративних послуг (далі ЦНАП), або створювалися нові, розміщені на території новостворених територіальних громад. За даними Моніторингу реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025 року в Україні мережа ЦНАПів в територіальних громадах налічувала 5210 об'єктів, у тому числі функціонувало 4880 працюючих об'єктів ЦНАПів та 330 закритих ЦНАПів в умовах воєнного стану¹⁷.

Заслуговує на увагу думка експерта з надання адміністративних послуг населенню В. П. Тимощука, що «стратегічний напрям, який є важливим для громадян та бізнесу, органів місцевого самоврядування, держави — це власне децентралізація повноважень з надання адміністративних послуг»¹⁸. Укрупнення територіальних громад відбувалося не заради спрощення управління громадами, а для покращення їхньої власної фінансової та організаційної спроможності вирішувати питання місцевого значення, мешканців громади, зокрема

¹⁶ Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

¹⁷ Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025. URL: <https://mindev.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/monitoring-iv-kvartal-2024-roku-1.pdf>.

¹⁸ Тимошук В. П. Потреби децентралізації повноважень у сфері адміністративних послуг. Тимошук В. П. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Львів) / [за наук. ред. проф. О. В. Батанова, доц. Р. Б. Бедрія]. — Київ ; Львів ; Щецин : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. С. 104. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pdf.

питання щодо територіальної доступності надання адміністративних послуг. ЦНАПи стали важливою умовою надання якісних і доступних адміністративних послуг та впровадження цифрових рішень для взаємодії громадян з державними установами і органами місцевого самоврядування. На даний час зміни відбуваються на фоні глобальних тенденцій до діджиталізації публічних послуг, що дозволяє знизити рівень корупції, підвищити прозорість і зручність доступу до державних сервісів¹⁹. Впродовж останніх років Україна досягла позитивних зрушень у сфері надання адміністративних послуг, результатом яких є те, що 20 мільйонів українських громадян користуються державним веб-порталом електронних послуг, з початку війни запущено 70 електронних сервісів, а також те, що сьогодні за результатами 2024 року Україна вийшла на 5 місце в світі в рейтингу країн за розвитком цифрових державних послуг, поступившись лише таким країнам, як Корея, Данія, Естонія, Саудівська Аравія (ще в 2018 році вона була на 102 місці), залишається ціла низка викликів, що перешкоджають підвищенню якості надання адміністративних послуг, призводять до невдоволення громадян, затримок у процесах надання послуг та високого рівня адміністративних бар'єрів. Недостатня інтеграція цифрових технологій, відсутність уніфікованих стандартів обслуговування, недостатня інформованість громадян, інфраструктурні проблеми та низький рівень кваліфікації й мотивації персоналу – це ті виклики воєнного стану, які ми маємо подолати у післявоєнний період.

Незважаючи на зазначені виклики, електронне урядування та цифрові технології стали важливими компонентами сучасного адміністративного середовища, які значно підвищують якість надання адміністративних послуг в Україні. Разом з тим, необхідно досягати спрощення та здійснити автоматизацію адміністративних процедур. Наприклад, ведення баз даних, електронні системи подання заяв та автоматизовані процеси обробки документів дозволяють зменшити час, необхідний для отримання послуги та знизити ймовірність помилок. Наступним кроком, треба продовжувати заходи щодо підвищення доступності послуг для громадян завдяки цифровізації. У період воєнного стану та у разі вимушеного виїзду за кордон, завдяки онлайн-сервісам та електронним платформам, громадяни можуть подавати заяви та отримувати послуги в будь-який час. Окрім того, цифрові технології дозволяють підвищити прозорість і відкритість діяльності органів місцевого самоврядування та державних установ, сприяють запобіганню

¹⁹ Прокопенко С. Л. Якість надання адміністративних послуг як показник ефективності публічного управління в Україні. Аспекти публічного управління. 2024. Т. 2, № 1. С. 131. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1059/1035>.

корупційних ризиків, зменшують вплив людського фактору та підвищують довіру громадян до органів публічної влади.

В умова воєнного стану, ЦНАПи на територіях, де не ведуться бойові дії, працюють у повному обсязі та надають усі необхідні адміністративні послуги. При цьому органи центральної влади визначають особливості надання адміністративних та інших публічних послуг на зазначених територіях.. Адміністратори ЦНАП, посадові особи органів місцевого самоврядування, котрі перемістилися з території, на якій проводяться бойові дії, мають переважне право на призначення на вакантні посади в органах місцевого самоврядування без конкурсного відбору, за умови наявності у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи.

2. Удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у повоєнний період

У повоєнний період задля модернізації публічного управління та чіткого розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади має бути здійснено процеси подальшого реформування державного управління та місцевого самоврядування й територіальної організації влади в Україні та завершено реформу децентралізації. З цією метою, перш за все, мають бути реалізовані основні стратегічні пріоритети, викладені в Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки та Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні²⁰. Метою Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки визначено побудову в Україні спроможної сервісної та цифрової держави, яка забезпечує захист інтересів громадян на основі європейських стандартів та досвіду, а пріоритетними напрямками проведення реформи державного управління – забезпечення надання послуг високої якості та формування зручної адміністративної процедури для громадян і бізнесу; формування системи професійної та політично нейтральної публічної служби, орієнтованої на захист інтересів громадян; розбудова ефективних і підзвітних громадянам державних інституцій, які формують державну політику та успішно її реалізують для сталого розвитку держави. Стратегією також передбачено забезпечення подальшої децентралізації повноважень щодо надання адміністративних послуг шляхом їх

²⁰ Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

делегування органам місцевого самоврядування (включаючи адміністративні послуги соціального характеру, державну реєстрацію земельних ділянок і транспортних засобів), а також спрощення процедур надання послуг у сфері реєстрації актів цивільного стану²¹.

У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні визначено пріоритетні напрями, механізми і строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Цією Концепцією передбачено також серед шляхів і способів розв'язання існуючих у сфері місцевого самоврядування проблем такі, як створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень; розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади²².

Вважаємо, що визначені в Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки та Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні пріоритетні напрями реформування публічного управління і сьогодні зберігають свою актуальність. Разом з тим, на наш погляд, враховуючи існуючі на сьогодні в умовах воєнного стану виклики й загрози, зазначені стратегічні документи потребують оновлення та розробки додаткових заходів для їх реалізації, зокрема в частині розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

На наш погляд, модернізація публічного управління в цілому та ефективний розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади мають стати однією з фундаментальних передумов для реалізації Національного плану відновлення, який містить цілком обґрунтовані заходи щодо модернізації функцій держави, законодавчі зміни та відображає основні напрями відновлення

²¹ Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>.

²² Там же.

зруйнованої після війни економіки, чітко розділяє кожний напрямок та комплекс ініціатив по ньому в межах розроблених національних програм.

Серед фундаментальних завдань у повоєнний період, які потребують вирішення, є всебічна підтримка та розвиток інституту місцевого самоврядування, завершення реформи децентралізації та передачі повноважень органам місцевого самоврядування на принципах субсидіарності.

Реалізація зазначених вище реформ дасть можливість здійснити чітке розмежування повноважень і розподіл компетенцій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, як у горизонтальній, так і у вертикальній площині²³.

Потребують ефективного та швидкого вирішення проблеми правового характеру. Головним напрямом завершення реформи децентралізації, на нашу думку, має стати осучаснення законодавчої бази відповідно до завдань реформи та повоєнного відновлення. Перш за все, необхідно підготувати системні зміни до Конституції України (щодо децентралізації влади), які можуть бути прийняті лише після припинення правового режиму воєнного стану. Внесення змін до Конституції України повинно мати послідовну конституційну основу, яка не буде породжувати доктринальних сумнівів і двозначностей та забезпечить баланс компетенцій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, наближених до стандартів Європейської хартії.

Необхідно прийняти закони: «Про засади адміністративно-територіального устрою України»; «Про місцевий референдум». Також необхідно внести відповідні зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ухвалити законопроект про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (№ 4298), метою якого є створення правових передумов та основ для функціонування місцевих державних адміністрацій префектурного типу до внесення відповідних змін до Конституції України. Наразі, 21 лютого 2025 року парламентський Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування рекомендував Верховній Раді України ухвалити в другому читанні та в цілому законопроект «Про адміністративний збір» (№ 4380), який потрібен для зміцнення місцевих бюджетів, але з 2020 року без видимих на те причин залишався без розгляду. Наступний законопроект, який

²³ Розподіл повноважень між військовими державними адміністраціями і органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та повоєнний період. Гончарук Н. Т., Самойлов А.П. Шляхи реформування державного управління та управління в умовах воєнного стану в Україні (6–7 березня 2024 р. м. Рига, Латвійська Республіка) : Міжнародна наукова конференція. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2024. С. 15. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/447/12065/25209-1>.

варто ухвалити, стосується прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування та залучення жителів громад до прийняття рішень на місцях. Мова йде про ухвалений за основу законопроект № 6319, який має вдосконалити порядок організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення. Крім того, минулого року Верховна Рада України встигла ухвалити, лише за основу, один з євроінтеграційних законопроектів – № 10284 щодо стимулювання участі державних органів та органів місцевого самоврядування в реалізації програм та проєктів міжнародної технічної допомоги та транскордонного співробітництва. Цей законопроект передбачає, серед іншого, доплату працівникам органів місцевого самоврядування, обласних та районних адміністрацій за рахунок коштів, залучених через проєкти міжнародного співробітництва²⁴.

Щодо нових законопроектів, то до списку найактуальніших з вже зареєстрованих у Верховній Раді, слід віднести: № 11054 щодо забезпечення гідних умов оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування; № 12283 щодо продовження термінів дії документів з планування територій, який має відтермінувати необхідність створювати комплексні плани просторового розвитку кожної громади; № 9478 щодо удосконалення порядку співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями та зарахування до стажу державної служби часу роботи на деяких посадах у військових адміністраціях; № 11345 який, зокрема, визначає повноваження органів місцевого самоврядування щодо створення центрів безпеки (готується до другого читання)²⁵.

Компетенції органів місцевого самоврядування та органів державної влади доповнюються важливими елементами – завданнями, функціями, характером взаємозв'язків між цими та іншими органами (як по вертикалі, так і по горизонталі), місцем в ієрархічній структурі органів публічної влади, встановленим на законодавчому рівні або підзаконними нормативними актами порядком вирішення установчих, організаційно-кадрових та інших питань функціонування цих органів. Саме тому важливе значення для підвищення ефективності публічного управління та удосконалення розподілу компетенцій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування має посилення взаємодії цих органів. Така взаємодія повинна відбуватися і у напрямку досягнення кінцевих позитивних результатів реформи децентралізації та

²⁴ 10 законопроектів, важливих для підтримки та розвитку громад і територій – інфографіка. Портал «Децентралізація». Електронний ресурс. URL: <https://decentralization.ua/news/19208>.

²⁵ Там же.

виконання всіх завдань, які були поставлені на початку реформи, враховуючи виклики післявоєнного відновлення. На наш погляд, необхідно використовувати всі наявні форми взаємодії органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, як то: проведення спільних засідань, нарад, семінарів, колегій, конференцій, участь представників органів державної влади у засіданнях постійних комісій, виконкомів місцевих рад, президії обласної ради, сесій; надання методичної і консультативної допомоги міським, сільським, селищним радам органами державної влади та органами місцевого самоврядування регіонального рівня. Реалізація спільних програм, здійснення конкретних дій у певних сферах життєдіяльності громад і територій також сприятимуть більш ефективній діяльності органів публічної влади.

Ефективний розподіл компетенцій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування неможливо здійснити без модернізації інституту публічної служби. Модернізація публічної служби має забезпечити підвищення ефективності та результативності діяльності органів публічної влади, а також сприяти інноватизації функцій публічної служби та реалізації стратегічних завдань щодо запобігання корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування²⁶. Саме тому реформування служби в органах місцевого самоврядування позитивно вплине на всю систему публічної служби і, перш за все, на функціонування служби в органах місцевого самоврядування. Цьому повинно сприяти впровадження Закону України від 2 травня 2023 року № 3077-IX «Про службу в органах місцевого самоврядування»²⁷ (нова редакція), оприлюдненого 20 липня 2023 року. Зазначений закон став черговим досягненням результату децентралізації публічної влади та реформи місцевого самоврядування, імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування. Закон містить багато нововведень, спрямованих на організаційне зміцнення місцевого самоврядування. Основними новелами прийнятого Закону є: захист працівників та гарантований нижній показник заробітної плати, прозора процедура конкурсного відбору, прозоре кар'єрне зростання та робота, що заснована на КРІ, деполітизація прийняття управлінських рішень, антикорупційна спрямованість. Серед новацій Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» слід виокремити: розмежування посад службовців місцевого самоврядування та виборних посадових осіб, нові підходи до удосконалення процедур та інструментів

²⁶ Гончарук, Н., Чередниченко, А. Модернізація публічного управління в Україні в умовах війни та в поствоєнний період у контексті європейських цінностей. Аспекти публічного управління. 2022. 10 (6). С. 52. URL: <https://doi.org/10.15421/152243>.

²⁷ Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України від 02 травня 2023 року № 3077-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text>.

щорічного оцінювання результативності діяльності службовців місцевого самоврядування; удосконалення процедури проходження та припинення служби в органах місцевого самоврядування тощо. Закон вступить в дію через шість місяців після закінчення військового стану в Україні, однак уже сьогодні розробляється нормативно-правова база щодо механізмів впровадження цього закону. Також закон потребує досконалого аналізу для більш детального і глибокого розгляду щодо його майбутнього впровадження таким чином, щоб захистити службовців органів місцевого самоврядування та надати їм певні гарантії, а також підняти імідж даної служби.

Закон України «Про державну службу»²⁸ у зв'язку з майбутнім ухваленням змін до Конституції України, Закону України «Про місцеві державні адміністрації»²⁹ та деяких інших законодавчих актів України також може зазнати змін.

З урахуванням перспектив модернізації публічної служби в Україні в повоєнний період можна сформулювати такі головні тренди: особливості функціонування публічної служби в умовах викликів повоєнного періоду, запровадження нової моделі оплати праці публічних службовців на основі класифікації посад, оновлення конкурсних засад відбору кадрів на публічну службу, формування ефективної системи професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, удосконалення управління людськими ресурсами на публічній службі, впровадження нових інноваційних технологій та цифрових інструментів. Модернізація публічної служби в післявоєнний період у контексті її адаптації до європейських стандартів сприятиме збереженню стійкості і дієвості державного управління та місцевого самоврядування в умовах національного відновлення; підвищенню якості, конкурентоспроможності та престижності публічної служби.

Важливим напрямом удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні є завершення реформи децентралізації, децентралізація повноважень. Це вимагає розробки Плану завершення реформи, з урахуванням особливостей, які ми будемо мати після закінчення повномасштабного вторгнення рф. і стосується адміністративно-територіальної організації країни, можливості проведення президентських, парламентських та місцевих виборів, напрацювання дорожньої карти конституційних і законодавчих змін, відновлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування на деокупованих територіях. Також,

²⁸ Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

²⁹ Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.

скоріш за все, реформу децентралізації необхідно буде скеровувати у більш соціальний напрямок, направлений на надання соціальних послуг, пов'язаних з поверненням громадян із-за кордону та великою кількістю військовослужбовців, які будуть потребувати соціального захисту та медичної реабілітації.

Для удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні важливе значення має узагальнення та впровадження позитивного зарубіжного досвіду розподілу компетенцій між органами публічної влади. Необхідно продовжувати вивчати, аналізувати та впроваджувати зарубіжний досвід реформи децентралізації, який свідчить, що децентралізація відіграє важливу роль у демократизації та трансформації суспільства, переходу до інститутів, заснованих на ініціативі і відповідальності окремої людини та громади. Позитивні результати впровадження реформи децентралізації в зарубіжних країнах спостерігаються в чіткому розмежуванні компетенцій державних та муніципальних органів на всіх рівнях та у всіх сферах: адміністративній, політичній, бюджетно-фінансовій, соціальній. Це сприяє розвитку людського потенціалу, відповідальності влади, покращенню якості надання публічних послуг, консолідації суспільства. Впровадження саме такого позитивного зарубіжного досвіду потребує наша країна у післявоєнний період.

ВИСНОВКИ

Таким чином, аналіз розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні в умовах правового режиму воєнного стану показав, що органи публічної влади здійснюють свої повноваження в цих умовах виключно на підставі, в межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією, законами та іншими нормативно-правовими актами України. Відповідно до Законів України «Про основи національного спротиву», «Про правовий режим воєнного стану», «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» органам місцевого самоврядування розширені повноваження у галузі оборонної роботи, безпеки та вирішення інших питань забезпечення життєдіяльності територій. Значну роль у вирішенні зазначених питань відіграють органи місцевого самоврядування, які за рішенням Президента України у період воєнного стану стали військовими адміністраціями та наділені відповідними повноваженнями. Станом на перше січня 2025 року утворено 196 військових адміністрацій населених пунктів, які отримали 47 повноважень місцевих рад та здійснюють делеговані повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законами України. У повоєнний період національного відновлення української держави має бути завершено розпочате у квітні 2014 році

реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та здійснено чітке розмежування й розподіл повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, органами місцевого самоврядування різного рівня, як у горизонтальній, так і у вертикальній площині. Для удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади необхідно, після припинення правового режиму воєнного стану, внести системні зміни до Конституції України (щодо децентралізації), прийняти в новій редакції Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації», низку інших законодавчих та нормативно-правових актів, ввести в дію прийнятий у травні 2023 року Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

Задля забезпечення ефективного розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади на різних територіальних рівнях доцільно, також, на основі принципу субсидіарності завершити процеси децентралізації повноважень, провести реорганізацію місцевих державних адміністрацій та розмежування компетенцій, усунути дублювання повноважень і функцій, посилити взаємодію органів публічної влади у вирішенні наявних проблем та існуючих викликів, активно впроваджувати цифрові технології й інструменти для покращення якості та територіальної доступності надання громадянам адміністративних послуг, а також позитивний європейський досвід розподілу повноважень між державними та муніципальними органами публічної влади. Чіткий розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади сприятиме підвищенню ефективності їх діяльності, модернізації інститутів публічної влади, відновленню держави та проведенню демократичних реформ, забезпечить захист прав, свобод і законних інтересів громадян.

АНОТАЦІЯ

Досліджено проблеми розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в умовах правового режиму воєнного стану та в повоєнний період. Здійснено аналіз правового забезпечення розподілу повноважень та компетенцій органів публічної влади до початку повномасштабного вторгнення РФ та актів законодавства, прийнятих під час воєнного стану. Охарактеризовано сучасний стан розподілу компетенцій органів публічної влади. Окрему увагу приділено питанням виконання повноважень створених у період воєнного стану військових адміністрацій, посилення взаємодії органів місцевого самоврядування та органів державної влади, модернізації публічної служби. Показано позитивні зрушення в результаті децентралізації повноважень щодо надання адміністративних послуг

органам місцевого самоврядування, створення в них мережі ЦНАПів та визначено ті виклики, які необхідно подолати в післявоєнний період для підвищення якості та територіальної доступності надання публічних послуг громадянам. Обґрунтовано, що здійснення процесів модернізації інститутів публічної влади, чіткого розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади є об'єктивно назрілим процесом. Від здійснення якого залежить ефективна діяльність органів публічної влади, подальший соціально-економічний розвиток країни, її відновлення та відродження. Визначено напрями удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в повоєнний період у контексті завершення процесів децентралізації та модернізації публічного управління.

Література

1. 10 законопроектів, важливих для підтримки та розвитку громад і територій – інфографіка. Портал «Децентралізація». Електронний ресурс. URL: <https://decentralization.ua/news/19208>.
2. Гончарук, Н., Чередниченко, А. Модернізація публічного управління в Україні в умовах війни та в поствоєнний період у контексті європейських цінностей. Аспекти публічного управління. 2022. 10 (6). С. 46–54. URL: <https://doi.org/10.15421/152243>.
3. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>.
4. Ключковський Ю. Б. Місцеве самоврядування в Україні під час і після війни: між децентралізацією та відновленням. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2024 року, м. Львів). С. 34–40. Електронний ресурс. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/94da0780-f82a-498a-ac4c-dfa11fa2a5f3/content>.
5. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 01.01.2025. URL: <https://mindev.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/monitoring-iv-kvartal-2024-roku-1.pdf>.
6. Пархоменко Н. М. Місцеве самоврядування та військова адміністрація в умовах воєнного стану. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Львів) / [за наук. ред. проф. О. В. Батанова, доц. Р. Б. Бедрія]. – Київ ; Львів ; Щецин : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. С. 85–90. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pd.

7. Про військово-цивільні адміністрації. Закон України від 3 лютого 2015 року № 141-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.

8. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12 травня 2022 року № 2259-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>.

9. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

10. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

11. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.

12. Про основи національного спротиву. Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.

13. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

14. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України від 02 травня 2023 року № 3077-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text>.

15. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

16. Про утворення військових адміністрацій. Указ президента України від 24 лютого 2024 року № 68/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405>.

17. Прокопенко С. Л. Якість надання адміністративних послуг як показник ефективності публічного управління в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2024. Т. 2, № 1. С. 129–134. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1059/1035>.

18. Розподіл повноважень між військовими державними адміністраціями і органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та повоєнний період. Гончарук Н.Т., Самойлов А.П. Шляхи реформування державного управління та управління в умовах воєнного стану в Україні (6–7 березня 2024 р. м. Рига, Латвійська Республіка) : Міжнародна наукова конференція. Рига, Латвія : Baltija

Publishing, 2024. С. 13–17. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/447/12065/25209-1>.

19. Тимошук В. П. Потреби децентралізації повноважень у сфері адміністративних послуг. Тимошук В. П. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Львів) / [за наук. ред. проф. О. В. Батанова, доц. Р. Б. Бедрія]. – Київ ; Львів ; Щецин : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. С. 103–106. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pdf.

Information about the authors:

Goncharuk Nataliia Trokhymivna,

Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honoured Worker
of Science and Technology of Ukraine, Professor of the Department
of Public Administration and Local Self-Government
Dnipro University of Technology
19, Dmytra Yavornytskoho Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-2681-6687>

Samoilov Andrii Pavlovych,

Postgraduate Student majoring in speciality 281 “Public Management
and Administration”, studying at the Department of Public Administration
and Local Self-Government
National Technical University “Dnipro Polytechnic”
19, Dmytra Yavornytskoho Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0004-8263-9568>